

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU
KULTURNIH DOBARA, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 - pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU PREDLOŽENIM ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, br. 69/99, 151/2003, 157/2003, 87/2009, 88/2010, 61/2011, 25/2012 i 136/12) uređuju se vrste kulturnih dobara, uspostavljanje zaštite nad kulturnim dobrom, obveze i prava vlasnika kulturnih dobara, koncesije i koncesijska odobrenja na kulturnim dobrima, mjere zaštite i očuvanja kulturnih dobara, obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, obavljanje upravnih i inspekcijskih poslova, rad i djelokrug Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra, financiranje zaštite i očuvanja kulturnih dobara, kao i druga pitanja u vezi sa zaštitom i očuvanjem kulturnih dobara.

Posebno se ovim Zakonom uređuje postupak utvrđivanja spomeničke rente, pri čemu se u pogledu ovršnog i žalbenog postupka upućuje na primjenu Zakona o komunalnom gospodarstvu, koji pak upućuje na primjenu drugih propisa što je dovelo do različite primjene odredbi koje se odnose na uređenje zastare. Tako je odredbom članka 114. stavka 11. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara propisano da se na ovršni i žalbeni postupak vezan uz utvrđivanje i naplatu spomeničke rente primjenjuju odredbe Zakona o komunalnom gospodarstvu („Narodne novine“, br. 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03 – pročišćeni tekst, 82/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 144/12 i 94/13). Prema članku 23. stavku 5. Zakona o komunalnom gospodarstvu izvršno rješenje o komunalnoj naknadi izvršava nadležno upravno tijelo u postupku i na način određen propisima o prisilnoj naplati poreza na dohodak, odnosno dobit. Dakle, taj Zakon upućuje na primjenu odredbi Zakona o porezu na dohodak („Narodne novine“, broj 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12 i 125/13), odnosno dobit u navedenom dijelu. Zakon o porezu na dobit („Narodne novine“, broj 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10 i 22/12) normira člankom 36. da se na utvrđivanje, naplatu i povrat poreza, žalbeni postupak, zastaru, prekršajni postupak i druge mjere glede poreza na dobit na odgovarajući način primjenjuju odredbe Općeg poreznog zakona („Narodne novine“, br. 147/08, 18/11, 78/12, 136/12 i 73/13) i Prekršajnog zakona („Narodne novine“, br. 107/07 i 39/13). Sukladno tome, u praksi se pokazala nedorečenost prilikom utvrđivanja zastare za obvezu plaćanja spomeničke rente, s obzirom na primjenu niza propisa koji su upućivali na različite zakone. Da bi se pojednostavio postupak, ovom izmjenom i dopunom Zakona precizira se da se na utvrđivanje zastare za obvezu plaćanja spomeničke rente primjenjuju odredbe Općeg poreznog zakona.

Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara uređuje i način osiguravanja sredstava za provedbu mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara, pri čemu je jedan od instrumenata

pribavljanja sredstava i spomenička renta, koju Zakon dijeli na izravnu spomeničku rentu uređenu člankom 114. i neizravnu spomeničku rentu uređenu člankom 114.a. Prikupljana sredstva od spomeničke rente može se isključivo koristiti za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara pri čemu se sredstva dijele između Republike Hrvatske, gradova i općina. Od prikupljenih sredstava 40% se uplaćuje u državni proračun, a 60% u proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Osnovica za obračun neizravne spomeničke rente je ukupni prihod ostvaren obavljanjem Zakonom propisanih gospodarskih i drugih djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, a plaća se po stopi od 0,05%.

Zakonom o izmjenama i dopuni Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, br. 25/12) privremeno je od 1. ožujka 2012. godine sužen broj djelatnosti i gospodarskih subjekata koje su dužne plaćati neizravnu spomeničku rentu do 31. prosinca 2012. godine, da bi taj režim plaćanja bio produljen do 31. prosinca 2013. godine, prijelaznom odredbom članka 19. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, br. 136/12).

Ukupni financijski efekt provedbe ovoga režima koji se odnosi na smanjenje broja gospodarskih djelatnosti i fizičkih i pravnih osoba koje imaju obvezu plaćanja neizravne spomeničke rente po osnovi ukupnog prihoda iznosi na godišnjoj razini 60.000.000,00 kn, što znači da je toliko sredstava ostalo navedenim gospodarskim subjektima na raspolaganju.

S obzirom na gospodarsko stanje u zemlji potrebno je produljit rok važenja odredbe kojom se smanjuje broj obveznika plaćanja neizravne spomeničke rente propisane člankom 114.a Zakona do 31. prosinca 2014. godine. Na ovaj će se način određeni poduzetnici i gospodarski subjekti rasteretiti plaćanja spomeničke rente i u sljedećoj godini (turistička i ugostiteljska djelatnost, djelatnost putničkih agencija i prijevoza i dr.).

2. Osnovna pitanja koja se uređuju predloženim zakonom

Predloženom izmjenom i dopunom Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara uređuju se sljedeća pitanja:

- precizira se propis koji uređuje zastaru za obvezu plaćanja spomeničke rente;
- produljuje se rok važenja odredbe kojom se smanjuje broj obveznika plaćanja spomeničke rente propisane člankom 114.a Zakona do 31. prosinca 2014. godine.

3. Posljedice koje će donošenjem zakona proisteci

Donošenjem ovoga Zakona produljuje se rok važenja odredbe kojom se smanjuje broj obveznika plaćanja spomeničke rente propisane člankom 114.a Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, čime će se određeni poduzetnici i gospodarski subjekti rasteretiti plaćanja spomeničke rente i u sljedećoj godini. Također, precizira se propis koji se primjenjuje na zastaru za slučaj utvrđivanja i naplate spomeničke rente.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske u 2014. godini niti u proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/2013) predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku imajući u vidu da je potrebno žurno produžiti rok važenja odredbe kojom se smanjuje broj obveznika plaćanja spomeničke rente propisan člankom 114.a Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara do 31. prosinca 2014. godine čime će određeni poduzetnici i gospodarski subjekti rasteretiti plaćanja spomeničke rente i u sljedećoj godini.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA

Članak 1.

U Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine", broj 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12 i 136/12) u članku 114. stavku 11. briše se točka te se dodaju riječi: „a na zastaru se primjenjuju odredbe Općeg poreznog zakona.“.

Članak 2.

U članku 19. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, br. 136/12) riječi: „31. prosinca 2013.“ zamjenjuju se riječima: „31. prosinca 2014.“.

Članak 3.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Člankom 1. briše se točka u članku 114. stavku 11. te se dodaju riječi: „a na zastaru se primjenjuju odredbe Općeg poreznog zakona“, čime se precizira propis koji se primjenjuje na zastaru za slučaj utvrđivanja i naplate spomeničke rente.

Člankom 2. mijenjaju se u članku 19. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, br. 136/12.) riječi: „31. prosinca 2013.“ riječima: „31. prosinca 2014.“ čime se produljuje rok važenja odredbe kojom se smanjuje broj obveznika plaćanja spomeničke rente propisan člankom 114.a Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara do 31. prosinca 2014. godine. Ovime će se određeni poduzetnici i gospodarski subjekti rasteretiti plaćanja spomeničke rente i u sljedećoj godini (turistička i ugostiteljska djelatnost, djelatnost putničkih agencija i prijevoza i dr.). Tako će u vremenu do 31. prosinca 2014. godine spomeničku rentu plaćati samo fizičke i pravne osobe koje obavljaju sljedeće djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti: 46.35 Trgovinu na veliko duhanskim proizvodima, 46.45 Trgovinu na veliko parfemima i kozmetikom, 47.26 Trgovinu na malo duhanskim proizvodima u specijaliziranim prodavaonicama, 61. Telekomunikacije (osim održavanja komunikacijske mreže i prijenosa radijskog i televizijskog programa), 64.1 Novčarsko posredovanje, 66.1 Pomoćne djelatnosti kod financijskih usluga, osim osiguranja i mirovinskih fondova, 92.00 Djelatnosti kockanja i klađenja. Ovakav režim plaćanja neizravne spomeničke rente uveden je 1. ožujka 2012. godine.

Člankom 3. propisuje se da ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

**ODREDBE ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA
KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU**

**Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine", broj 69/99, 151/03,
157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12 i 136/12)**

Članak 114.

Fizičke i pravne osobe, koje su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, a koje obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, obveznici su spomeničke rente.

Fizičke i pravne osobe koje u svom sastavu imaju poslovne jedinice (svako stalno mjesto obavljanja gospodarske djelatnost) koje obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, obveznici su spomeničke rente za svaku poslovnu jedinicu.

Osnovica spomeničke rente je korisna površina poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline.

Spomenička renta plaća se mjesečno od 1,00 do 7,00 kuna po četvornom metru korisne površine poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline.

Visinu spomeničke rente propisuje svojom odlukom Grad Zagreb, grad ili općina.

Grad Zagreb, grad ili općina mogu, iznimno, svojom odlukom fizičke ili pravne osobe koje su obveznici spomeničke rente na temelju članka 114.a izuzeti od plaćanja spomeničke rente po ovom članku.

Obveznici spomeničke rente moraju nadležnom upravnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u čijem su djelokrugu poslovi komunalnog gospodarstva, do 31. ožujka godine za koju se utvrđuje spomenička renta, dostaviti podatke o korisnoj površini poslovnih prostora koji se nalaze u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline.

Spomenička renta plaća se u godišnjem iznosu prema rješenju o utvrđivanju spomeničke rente koje donosi upravno tijelo jedinica lokalne samouprave nadležno za poslove komunalnog gospodarstva, odnosno upravno tijelo Grada Zagreba nadležno za poslove komunalnog gospodarstva, u roku od 15 dana od dana dostave rješenja o utvrđivanju spomeničke rente.

Ako u tijeku kalendarske godine fizička ili pravna osoba počinje ili prestaje obavljati djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, plaća godišnju spomeničku rentu za dio godine u kojoj je obavljala djelatnost.

Korisnik koncesije na kulturnom dobru te fizičke i pravne osobe koje obavljaju prerađivačku ili proizvodnu djelatnost kao pretežitu djelatnost oslobođeni su plaćanja spomeničke rente propisane ovim člankom.

Na ovršni i žalbeni postupak primjenjuju se odredbe Zakona o komunalnom gospodarstvu.

Protiv rješenja jedinice lokalne samouprave iz stavka 8. ovoga članka žalba se može podnijeti upravnom tijelu jedinice područne (regionalne) samouprave nadležnom za poslove komunalnog gospodarstva, a protiv rješenja upravnog tijela Grada Zagreba žalba se može podnijeti Ministarstvu kulture.

Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, br. 136/12)

Članak 19.

U članku 4. Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (»Narodne novine«, br. 25/12.) riječi: »31. prosinca 2012.« zamjenjuju se riječima: »31. prosinca 2013.«.